

Ochrana vašich dat

Digitální gramotnost – rozpoznávání rizik a spolehlivých online zdrojů

Cílová skupina	Studenti prvního stupně střední školy (14–15 let)
Velikost skupiny	Studenti prvního stupně střední školy (14–15 let)
Požadavky na předchozí znalosti	Předpoklady pro studenty: • Základní znalost fungování internetu, vyhledávačů a sociálních sítí. • Osobní zkušenost s každodenním používáním aplikací, sociálních sítí a online služeb. • Základní povědomí o významu osobních údajů (např. jméno, fotografie, poloha) a možných důsledcích jejich sdílení. Materiály a zdroje k přípravě: • Přístup k individuálním digitálním zařízením s internetovým připojením (tablety, chytré telefony nebo notebooky). • Příprava digitálních nebo tištěných formulářů pro sběr a reflexi vlastního digitálního chování. • Výukové listy s konkrétními příklady tzv. „dark patterns“ (klamavé prvky digitálních rozhraní). • Interaktivní tabule nebo projektor se zvukem.
Výukové cíle z kurikula DataPro	C.1 Správa identit Rozpoznat data, která tvoří digitální identitu; porozumět konceptu digitální identity rozdělené napříč různými platformami. C.2 Zajištění bezpečnosti dat Osvojit si konkrétní strategie ochrany online informací, například omezení geolokace a správné používání nastavení soukromí C.4 Kontrola zdrojů Analyzovat digitální rozhraní za účelem identifikace klamavých prvků (např. skrytá reklama, zavádějící tlačítka) a rozvíjet dovednosti, jak se jim vyhnout; ověřovat informace z více zdrojů.

Další specifické výukové cíle	• Rozvíjet kritické myšlení při hodnocení online informací. • Rozpoznávat dezinformace a nespolehlivé zdroje. • Identifikovat „dark patterns“ a porozumět tomu, jak ovlivňují rozhodování online. • Osvojit si strategie pro vědomější a méně.
Časový rámec	Přibližně 60 minut
Technické požadavky	Stabilní připojení k internetu Individuální zařízení pro každého studenta (chytrý telefon, tablet nebo notebook) Interaktivní tabule nebo projektor se zvukem Přístup k digitálním nástrojům (např. správa nastavení soukromí v prohlížečích, kontrola hesel, weby pro kontrolu úniku dat)
Výukové materiály a nástroje z project DataPro	DataPro Assistant – chatbot pro praktická cvičení zaměřená na analýzu soukromí v nejpoužívanějších aplikacích a pro kontrolu digitálních rozhraní, odkazů a zdrojů “Unmask the News!” Hra „Unmask the News!“ (Interacty) zaměřená na posuzování důvěryhodnosti informací a zdrojů “Detektiv zpráv – Mini průvodce rozpoznáváním falešných zpráv” – pracovní sešit pro domácí práci s rodiči
Další specifické výukové materiály	Informace o „dark patterns“ (klamavých prvcích digitálního designu): Tmavé vzory (EU Lepší internet pro děti) Vysvětlení „dark patterns“: Digitální designové taktiky, které klamou miliony lidí (v angličtině)
Návrhy na strukturu lekce / metodický postup	1. Úvod: Online svět mezi pravdou a manipulací (10 minut) • Motivace: Ukažte příklad falešné nebo senzacechtivé zprávy a zeptejte se studentů: „Jak poznáme, že je tato zpráva pravdivá nebo nepravdivá?“ • Diskuse: Zahajte diskusi o významu ověřování zdrojů a o rizicích bezkritického přijímání informací z internetu. 2. Hodnocení online informací a zdrojů (20 minut)

- **Hlavní aktivita:** Studenti hrají hru „Unmask the News!“, která jim pomůže procvičit schopnost rozlišovat důvěryhodné informace.
- **Diskuse po aktivitě:** Proberte strategie, které studenti použili, a varovné signály, které identifikovali.
- **Nástroj (volitelné):** DataPro Assistant lze využít pro krátké cvičení zaměřené na ověřování důvěryhodnosti konkrétního odkazu nebo zdroje.

3. „Dark patterns“: Skryté triky na internetu (20 minut)

- **Vysvětlení:** Představte koncept „dark patterns“ jako techniky digitálního designu, které manipulují uživatele k určitým rozhodnutím. Ukažte běžné příklady (např. tlačítka „přijmout vše“, která jsou výraznější než možnosti nastavení, složité rušení předplatného, zavádějící vyskakovací okna, falešné odpočty času, skryté poplatky).
- **Diskuse:** Zeptejte se studentů, zda se s těmito praktikami setkali, a jak na ně působily.
- **Praktická aktivita:** Studenti vyhledávají příklady na známých webech nebo aplikacích, případně učitel promítne předem připravené ukázky.

4. Shrnutí a obranné strategie (5 minut)

- **Shrnutí:** Zopakujte hlavní témata lekce – kritické myšlení, ověřování zdrojů, rozpoznávání manipulace a „dark patterns“.
- **Brainstorming:** Nechte studenty navrhnout strategie, jak se bránit dezinformacím a manipulaci.

5. Otázky a závěr (5 minut)

- **Prostor pro otázky a upřesnění.**
- **Závěr:** Povzbudte studenty k tomu, aby byli obezřetní, kritičtí a vědomí uživatelé internetu, schopní rozlišovat mezi pravdivými a nepravdivými informacemi a chránit se před online manipulací.

Domácí úkol s rodiči:

MINI-WORKBOOK „News Detective - Mini Anti Fake News Guide“

Studenti mohou pracovní sešit vyplnit společně s rodiči a procvičit si rozpoznávání dezinformací i mimo školu

DataPro Sylaby | Work Package 2

Kontaktní osoba	Sergio Pelliccioni
Instituce	ADM
E-mailová adresa	info@archiviodellamemoria.it

Projekt	DataPro
Úroveň šíření	Veřejná

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.

